

Huvudman

Bräcke kommun
bracke@bracke.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Kälarne skola i Bräcke kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Bräcke kommun en anmärkning avseende brister rörande fördelning av undervisningstid enligt grundskolans timplan i ämnet moderna språk på Kälarne skola. Bräcke kommun ska senast **den 21 februari 2023** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa den påtalade bristen. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Om ärendet

Bräcke kommun har inkommit med en ansökan till Skolinspektionen om att bedriva utbildning utan att tillämpa timplanen, ärende med diarienummer 2022:5923. Tillståndsärendet prövades emellertid inte då huvudmannen drog tillbaka sin ansökan. Skolinspektionen har utifrån uppgifter som framkommit i det aktuella tillståndsärendet inlett en riktad tillsyn av undervisningen i moderna språk vid Kälarne skola i Bräcke kommun. Tillsynen har genomförts genom att Skolinspektionen inhämtat ett skriftligt yttrande från Bräcke kommun.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar enligt 2 kap. 8 § skollagen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra

författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten.

Anmärkning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Bräcke kommun har uppgett att Kälarne skola har cirka 90 – 110 elever från förskoleklass till årskurs 9 samt att undervisningen beroende på klasstorlekarna till största del bedrivs i årskursintegrerade klasser.

På Kälarne skola erbjuds undervisning i de moderna språken spanska och tyska. De årskursintegrerade klasserna medför att klasserna vartannat år består av elever i årskurs 6-7 och vartannat år av elever i årskurs 5-6. Detta medför att eleverna på skolan vartannat år erbjuds undervisning i språkval från årskurs 6 och vartannat år från årskurs 7. Betyg i språkval sätts för första gången i årskurs 6 för de elever som läst språkval från årskurs 6 och i årskurs 7 för de elever som läst språkval från årskurs 7. De elever som får undervisning i språkval från årskurs 7 får således inte 48 timmars undervisning i moderna språk under mellanstadiet. Eleverna får emellertid totalt sett 320 timmars undervisning i språkval under sin grundskoletid, oavsett om undervisningen i språkval påbörjas i årskurs 6 eller i årskurs 7 med den skillnaden att de elever som påbörjar undervisningen i årskurs 7 läser samtliga timmar under högstadiet. De elever som börjar med språkval i årskurs 6 får emellertid totalt sett fler undervisningstimmar då dessa elever får en timmes undervisning i språkval i veckan under årskurs 9 för att hålla igång språket inför fortsatta studier.

Bräcke kommun menar att timplanens stadiindelning vad gäller undervisning i språkval, vilken infördes 2018, riskerar att få konsekvenser för mindre skolor såsom Kälarne skola. Detta då en skyldighet att varje år ge undervisning i språkval från årskurs 6 kan innebära att det blir färre än fem elever som väljer ett visst språk med följden att undervisning i språket inte ges, varför valmöjligheten för vissa språk troligen kommer försvinna. Då Bräcke kommun fortsatt vill bedriva undervisning i språkval med start i årskurs 6 vartannat år och i årskurs 7 vartannat år inkom huvudmannen med en ansökan till Skolinspektionen om dispens från den stadiindelade timplanen. Bräcke kommun drog emellertid tillbaka sin ansökan eftersom det visade sig att det som avsågs i ansökan till Skolinspektionen, ansökan om att bedriva utbildning utan att tillämpa timplanen, inte var det som huvudmannen syftade på.

Rättslig reglering

Språkval

Enligt 10 kap. 4 § andra stycket skollagen ska moderna språk erbjudas varje elev inom ramen för språkval.

Av 9 kap. 5 § andra stycket skolförordningen (2011:185) ska huvudmannen som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska. Enligt 9 kap. 7 § skolförordningen är huvudmannen emellertid inte skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits som språkval enligt 5 § andra stycket om färre än fem elever väljer språket.

Timplan

Av 10 kap. 5 § tredje stycket skollagen framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan).

Av 9 kap. 3 § skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen. Av timplanen framgår att eleverna i grundskolan ska få 48 timmar språkval i mellanstadiet och 272 timmar språkval i högstadiet.

I förarbetena till bestämmelserna om en stadiindelad timplan (prop. 2016/17:143 s. 18 f) framgår att den tidigare timplanen i grundskolan gjorde det möjligt för en huvudman att avgöra om eleverna ska erbjudas undervisning i moderna språk inom ramen för språkval från årskurs 6 eller årskurs 7. Regeringen konstaterar emellertid att detta i vissa situationer resulterat i att elever i samband med skolbyten inte getts möjlighet till undervisning i moderna språk inom ramen för språkval på den nya skolan eftersom de inte påbörjat sådan undervisning i årskurs 6, med följden att eleven riskerar att gå miste om meritpoäng som kan ha betydelse vid urval till gymnasieskolans nationella program. Regeringen menade att med en stadiindelad timplan kommer ett skolbyte ytterst sällan att leda till att eleven riskerar att gå miste om meritpoäng vid urval till gymnasieskolans nationella program. En stadiindelad timplan kan vidare förväntas bidra till att skolbyten inte riskerar att orsaka att eleverna går miste om undervisningstimmar eller medföra extrastudier, jämfört med den ej stadiindelade timplanen och därmed underlättas skolbyten.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det utgör en brist att undervisningen i språkval vid Kälarne skola avviker från gällande timplan vad gäller fördelningen av undervisningstid i ämnet mellan mellan- och högstadiet. Skolinspektionen konstaterar vidare att gällande bestämmelser inte ger något utrymme för en huvudman att avvika från timplanen på de grunder som huvudmannen anför.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 11 § skollagen i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten. Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Bräcke kommuns verksamhet vid Kälarne skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller fördelning av undervisningstid enligt grundskolans timplan i ämnet språkval. Utredningen visar emellertid att eleverna vid Kälarne skola oaktat den påtalade bristen totalt sett får minst den garanterade undervisningstiden i språkval

under sin skoltid. Det framgår vidare att huvudmannen själv uppmärksammat bristen och försökt åtgärda den genom kontakt med Skolinspektionen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Bräcke kommun en anmärkning.

Beslutet har fattats av juristen Rebecka Rasmuson.

Juristen Ellen Kalman har varit föredragande i ärendet.